

ҚОРАҚҮЛ МАКТАБ-ИНТЕРНАТИ ТАРИХИ

*Жўраев Ҳамза Атоевич, Чирчиқ давлат педагогика
университети т.ф.ф.д., (PhD)*

HISTORY OF KORAKOL BOARDING SCHOOL

*Juraev Hamza Atoevich, Chirchik State Pedagogical University,
(PhD)*

**ИСТОРИЯ КОРАКОЛЬСКОЙ ШКОЛЫ-
ИНТЕРНАТА**

*Джораев Ҳамза Атоевич, Чирчикский
государственный педагогический университет, (PhD)*

Аннотация: Ушбу мақолада Бухоро вилояти Қорақўл тумани 164-ихтисослаштирилган лицей, мактаб-интернати тарихи, моддий таъминоти, шу мактабнинг республика ва жаҳон олимпиадаси ғолиблари, педагогик фаолияти илмий маълумотлар асосида ёритиб берилган.

Калим сўзлар: Қорақўл, мактаб-интернати, олимпиада, математика, иқтидор, Руминия, жаҳон олимпиадаси, билим, тафаккур, иқтидор, педагогик технология, интерфаол.

Abstract: This article, based on scientific data, highlights the history of the specialized lyceum, boarding school 164 of the Karakol district of the Bukhara region, material support, and pedagogical activities of the winners of the republican and world Olympiads of this school.

Key words: Karakol, boarding school, Olympiad, mathematics, talent, Romania, World Olympiad, knowledge, thinking, talent, pedagogical technologies, interactive.

Аннотация: В данной статье на основе научных данных освещена история специализированного лицея, школы-интерната №164 Каракольского района Бухарской области, материальное обеспечение, педагогическая деятельность победителей республиканских и всемирных олимпиад этой школы.

Ключевые слова: Каракол, школа-интернат, олимпиада, математика, талант, Румыния, Всемирная олимпиада, знания, мышление, талант, педагогические технологии, интерактив.

КИРИШ (INTRODUCTION).

Синчковлик қон-қонига сингган Тўхтамурод Жумаев Болтикбўйи республикаларига саёҳат қилганида физика-математика мактаблари борлиги, бунинг устига нисбатан кўплигини кўриб ҳайрон қолганди. Ўзбекистонда фақат пойтахтдагина битта шундай даргоҳ борлигини ўйлаб: “Нега бизда очиб бўлмайдими?” – деган фикрга борган ва дастлаб ўшанда кўнглида ўз она юртида ҳам махсус мактабни ташкил этиш нияти туғилганди.

Тўхтамурод Жумаевнинг саъй-ҳаракатлари беҳуда кетмади. Республика Вазирлар Маҳкамасининг 1990 йил 15 январдаги 32-сонли ва вилоят ижроия кўмитасининг 1990 йил 29 апрелдаги 113,8-сонли қарорларига асосан 1 сентябрдан Қорақўл шаҳрида 164-

ихтисослаштирилган “Ёш физик ва математиклар махсус мактаб-интернати” очиб туғрисида қарор қабул қилинди. Бундай муваффақиятлар замини эса узокқа бориб тақалади. 1990 йилда асли касби математика фани ўқитувчиси бўлган Тўхтамурод Жумаевнинг елиб-югуриши билан Қорақўл шаҳрида иқтидорли болалар мактаб-интернатини очдилар[1].

**МАВЗУГА ОИД АДАБИЁТЛАР
ТАҲЛИЛИ (LITERATURE REVIEW).**

Қорақўлдаги 164-вилоят “Ёш математиклар ва физиклар” махсус мактаб-интернати тарихи 1993-1994 ўқув йили учун 8-синфга ўқувчилар қабул қилади. Мактаб-интернатга математика-физика фанларига қизиқувчи иқтидорли ўқувчилардан ҳужжатлар суҳбат асосида қабул

<https://orcid.org/0009-0008-3647-2751>

e-mail:

hamzajorayev017@gmail.com

килинади. Хужжатлари қабул қилинган ўқувчилар математика фанидан (ёзма) кириш имтихони топширадilar.

Қабул комиссияси 1 августдан 20 августгача ҳар куни эрталаб соат 9:00дан 15:00гача ишлайди. 21-22 август кунлари кириш имтихонлари ўтказилади. Ўқишга қабул қилинган ўқувчилар кийим-бош, тўрт маҳал иссиқ овқат ва ётоқхона билан таъминланадилар. Мактаб-интернатига кирувчилар куйидаги хужжатларни топширишлари керак:

Директор номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома (асл нусхаси), турар жойидан маълумотнома, соғлиғи тўғрисида маълумотнома (086 У-шакл), 5,6,7-синфлар табели, 3x4 сантиметр катталиқдаги 4 дона фотосурат[2]. Хуллас, қабул жараёнлари сифатли таълимни амалга оширган, мактаб-интернатда моддий таъминот яхши бўлган. Мактаб интернатининг борлиги илми ёшларнинг кўплигини билдиради. Сифатли таълимни иқтидорли мактаб-интернати мисолида кўриш мумкин.

Ўқувчилар Руминияга боришади, бу мамлакатда 10-12 июль кунлари бўлиб ўтадиган иқтидорли математика ёшларининг халқаро олимпиадасида ўзбекистонлик ёшлардан 6 нафари иштирок этади. Улардан 3 киши Қорақўлдаги 164-лицейнинг ўқувчиларидир. Бу бежиз эмас, математика фанидан ўтказилган III тур вилоят олимпиадасида иштирок этган қорақўллик ёшлар барча синфлар бўйича ғолибликни қўлга киритиб, республика танловида иштирок этадиган вилоят командаси фақат улардан таркиб топди.

Улар 24-30 март кунлари Тошкентда бўлиб ўтган республика олимпиадасида қатнашиб ишончли оқладилар. Сирожиддинов номли академик лицейда бўлиб ўтган танловда 11-синф ўқувчиси Умирзоқ Ғаниев 1-ўринни олиб, Руминияга бориш ҳуқуқини қўлга киритди.

ТАДҚИҚОТ МЕТОДОЛОГИЯСИ (RESEARCH METHODOLOGY). Лицейнинг 11-синф ўқувчиси Азиз Искандаров эса физикадан ўтказилган республика олимпиадасида III даражали диплом билан тақдирланиб, олий ўқув юртига тест

синовларсиз қабул этилиш ҳуқуқини қўлга киритди. Айни пайтда қорақўллик ёш математиклар жаҳон олимпиадасида ҳам фахрли ўринларни олиш учун қизгин тайёргарлик кўрмоқдалар[3].

Қорақўлдаги Халқаро математика мактабини бугунги кунда мамлакатимиздан ташқарида ҳам яхши билишади, десак янглишмаган бўламиз. Мактаб учун айниқса, 2019-2020 ўқув йили жуда муваффақиятли кечди. Халқаро математика мактабини битирган 48 нафар ўқувчининг барчаси олий таълим муассасаларига талабалikka тавсия этилди. Мактаб ўқувчилари халқаро олимпиадаларда 4 та олтин, 7 та кумуш, 5 та бронза медалларни қўлга киритишди. Нафосат Жўрабекова, Севара Остонава каби иқтидорли ўқувчилар Зулфия номидаги давлат мукофоти соҳибаси бўлишган бўлса, Дониёр Исмоилов, Анварбек Раҳматов каби истеъдодли ёшлар “Мард ўғлон” давлат мукофоти билан тақдирланди.

Жорий йилнинг 8-12 январь кунлари Қозоғистон Республикасининг Олмаота шаҳрида масофавий тарзда математика, физика ҳамда информатика ва ахборот технологиялари фанларидан 17-Халқаро Жаутиков олимпиадаси ташкил этилди. 21 давлатдан 146 та жамоа таркибида жами 1006 нафар иштирокчи қатнашган ушбу олимпиадада 14 нафар ўзбекистонлик ўқувчи муносиб иштирок этиб, 1 та олтин, 2 та кумуш ҳамда 11 та бронза медали қўлга киритди. Энг қувонарлиси шундаки, ғолиб ва совриндорлардан 4 нафари айнан қорақўллик ўқувчилардир. 12-17 март кунлари ўтказилган VI Халқаро Кавказ математика олимпиадаси ҳам қорақўллик ўқувчилар учун омадли келди. Жумладан, Олимжон Олимов кумуш медалга, Дониёр Исмоилов бронза медалга сазовор бўлишди. 14-24 июль кунлари эса Россия Федерацияси томонидан ташкил этилган Халқаро олимпиадада Олимжон Олимов бронза медалига, Дониёр Исмоилов имтиёзли дипломга эга чиқди.

Қўлга киритилаётган ютуқларнинг ўзига хос сарҳисоби сифатида нуфузли мактаб ўқитувчи ва ўқувчилари барча замонавий шароитларга эга бўлган янги ўқув мажмуасига эга бўлишди. Инвестиция дастури доирасида 45 миллиард сўмдан зиёд маблағ сарфланиб,

замонавий таълимнинг барча муҳим шарт-шароитларига эга бўлган мажмуа қурилиши “Шарқ плюс” бунёдкорлари томонидан амалга оширилди.

“Фаолиятига 10 йилдан ошиқ вақт ўтган бўлса-да, шу пайтга қадар шахсий ўқув биномиз йўқ эди, – дейди мазкур мактаб директори, “Меҳнат шухрати” ордени соҳиби Темур Рўзиев. – Президентимиз топшириғига кўра, бизга 720 ўринли янги мактаб қуриб берилди. Бу ерда ўқиш учун барча шарт-шароитлар муҳайё. Синф хоналари жаҳон андозаларига мос жиҳозланган. Янги бинода 320 ўринли ётоқхонадан ташқари, кутубхона, музей, фаоллари зали ва 50 ўринли меҳмонхона ҳам мавжуд”.

164-ихтисослаштирилган лицей, Қорақўл туманидаги 1-ихтисослаштирилган мактаб-интернати, Бухоро давлат университети қошидаги 3-академик лицей каби шаклларда фаолият юритган маскан 2009 йилда 52-сонли “Айрим фанлар чуқур ўрганиладиган давлат ихтисослаштирилган умумтаълим мактаби” кўринишида ташкил этилган. Бухоро вилояти ҳокимлигининг буйруғи билан 2014 йил 1 сентябрдан вилоят халқ таълими бошқармаси тасарруфидаги 1-сон “Айрим фанлар чуқур ўрганиладиган ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактаб-интернати”га айлантирилди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 9 августдаги “Бухоро вилояти Қорақўл туманида “Халқаро математика мактаби”ни ташкил этиш тўғрисида”ги қарори билан Халқаро математика мактаби сифатида қайта ташкил этилди.

ТАҲЛИЛ ВА НАТИЖАЛАР (ANALYSIS AND RESULTS). Халқаро математика мактабида ўқувчилар 3 та – техника (математика-физика), иқтисодиёт (математика-инглиз тили) ҳамда табиий (кимё-биология) фанлари бўйича билим олади. Мактабга ўқувчилар 7-синфдан қабул қилинади. Қабул жараёнлари адолат ва шаффофлик тамойиллари асосида бўлади. Талабгор ўқувчи икки маротаба имтиҳон топширади. Биринчи босқичдан муваффақиятли ўтган ўқувчи иккинчи синовга ҳозирлик кўради. Ҳар икки жараён ҳам ўқувчиларнинг ота-оналари ёки яқинлари иштирокида ўтади ва талабгорлар олган баҳо шу куннинг ўзидаёқ эълон қилинади. Бу эса,

табиийки, қобилиятли, зукко, билимга чанқоқ ёшларни саралаб олишга имкон беради. Энг муҳими, қабул жараёнида таъмағирлик, қариндош-уруғчилик ҳамда таълим тизимида салбий таъсир этувчи бошқа омилларга йўл қўйилмайди. Келажақда шу ернинг ўзида олий таълим муассасасини ташкил этиш ва замонавий кластер усулида кадрлар тайёрлаш режалаштирилмоқда.

Бугун, 3 сентябрь куни халқаро мактаб янги биноси фойдаланишга топширилди. Тантанали тус олган тадбирда вилоят ва туман ҳокимлиги мутасаддилари, шаҳар ва туманлар халқ таълими бўлими раҳбарлари, меҳнат фахрийлари, кенг жамоатчилик, фаоллар ва ёшлар қатнашдилар.

Тадбирда сўз олган вилоят ҳокими Ботир Зарипов бугун юртимизда таълим-тарбия жараёнларига давлатимиз раҳбари бошчилигида жуда катта эътибор қаратилиб, ёш авлоднинг замонавий билим олиши учун барча шарт-шароит ва қулайликлар яратиб берилаётганини алоҳида таъкидлади. Бу бино жонажон юртимиз истиқлолининг 30 йиллиги, қолаверса, катта ҳаяжон билан қарши олинаётган Билимлар кунига, бухороликларга ажойиб совға бўлганлиги эътироф этилди. Янги бинода ўқувчи-ёшлар муносиб билим олиб, юксак чўққиларни забт этишларига, юртимиз, жонажон Бухоромизнинг шаъни ва доврўғини янада юксакларга кўтаришларига ишонч билдирилди.

ХУЛОСА ВА ТАКЛИФЛАР (CONCLUSION/RECOMMENDATIONS).

Шунингдек, маросимда меҳнат фахрийси Р.Ниёзов, Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, “Нуронийлар” кенгаши раиси С.Ҳусенов, Олий Мажлис Сенати аъзоси А.Хусенова, Зулфия номидаги давлат мукофоти совриндори С.Остоновалар ҳам сўз олишди.

Тадбир давомида таълим маскани бунёдкорларига алоҳида эҳтиром кўрсатилди. Шундан сўнг жорий йилда ўтказилган республика ва халқаро фан олимпиадаларида совринли ўринларни кўлга киритган бухоролик ўқувчилар, уларнинг ўқитувчилари ва мактаб директорлари муносиб тақдирланди.

Алвон боғич кесилиб, рамзий калит тантанали равишда мактаб маъмуриятига топширилди.

Йиғилганлар халқаро математика мактабида яратилган шарт-шароитлар билан яқиндан танишдилар[4]. Янги Ўзбекистонда иқтидорли ёшларга эътибор давлат сиёсати даражасида эканлиги бежиз эмас. Чунки мазкур муаммо дунёнинг турли мамлакатларида ушбу масалани тадқиқ этишда иқтидорли ёшларни танлаш, уларни тарбиялаш ва ривожлантиришга доир ўзига хос тажриба тўпланганлигини алоҳида қайд этиб ўтиш ўринлидир[5].

ХУЛОСА (CONCLUSION).

Юқоридаги таҳлиллардан шуларни эътироф этиш мумкинки, юртимиздаги иқтидорли

ёшларнинг интеллектуал имкониятларини ривожланган давлатлар тажрибаларига таянган ҳолда ташкил этиш мамлакат тараққиётини таъминлашга мустаҳкам замин яратади.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ (REFERENCES):

1. // Бухоронома. 2001 йил 26 сентябрь, №77.
2. // Бухоро ҳақиқати. 1993 йил 27 июль, № 86.
3. // Бухоро ҳақиқати. 1999 йил.
4. Бухоро вилояти ҳокимлиги Матбуот хизмати.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 27 июндаги “Ёшлар – келажагимиз” давлат дастури тўғрисида-ги ПФ-5466-сон фармони // қонун ҳужжатлари миллий баъзаси 15. 08 2018 йил.

